

[sorani]

# زانبارى بۆ پەنابەران لە نەروىج

[ كوردى / سۆرانى: داواكارىيە ئاساييەكان ]



ئەم نامىلكەيە لەلایەن رێكخراوى نەروىجى بۆ پەنابەران (NOAS) ھوھ نامادە كراوھ. NOAS رێكخراونكى مافەكانى مرؤفى ناھوكومىيە، كە زانبارى و كۆمەكى ياسايى بە پەنابەران دەدات.

ناوھرۆكى ئەم نامىلكەيە، زانبارى گرنكى تىادايە بۆ تۆ وەك پەنابەرنك لە وەلاتى نەروىج. تۆ دەتوانىت لەبارەى ئەم بابەتانەى لای خوارەوھ لېرەدا بخوڤننئەوھ:

- كى پەنابەرنىتى وەردەگرېت؟
- ناردنەوھ بۆ وەلاتىكى دىكەى ئاسوودە
- چى ڤودەدات، كاتىك تۆ داواى پەنابەرنىتى دەكەيت؟



# كى پەنابەرئىتى وەردەگرئىت؟

## 1. پەنابەرئىتى

تۆ مافى پەنابەرئىتت ھەيە ئەگەر زىانت يان ئازادىت لە مەترسىدا بىت، يان ئەگەر تۆ لە مەترسى ئەشگەنچەدان يان ھەر مامەلەکردىنكى تى نامرۇقانىدابت، لەبەر نەژاد، دىن، نەتەواپەتى، ئەندامىتى لە گروپكى تايپەتى كۆمەلەپەتى يان بىروراي سىياسى. ئەمە لە پرىكەوتنامەى پەنابەرئىتى نەتەوہيەكگرتوہكاندا خراوہتەبەرچا، كە نەروىچ ئىمزاى كىردوہ.

پراوانان كە بەتايپەتى ژنان دووچارىدەبن وە پراوانان بەھۆى پەيوەند بە سىكسىشەوہ دەشى بىتە ھۆى پەنابەرئىتى . تەقىب و پراوانان چ لەھوكومەتى و لاتەكەتەوہ بىت يان كەسانى ترەوہ، بۆ نمونە ئەندامانى خىزان/ خزم يان لە گروپە چەكدارەكانەوہ، دەكرىت پەنابەرئىتى پىوہرىگرىت.

ئەگەر دەسەلتدارانى وەلاتەكەت بتوانن بىتپارزىن، يان بتوانىت لە بەشك لە وەلاتەكەتدا بە ئاسودەيى بىت، ئەوا مافى پەنابەرئىتت نايىت .

## 2- پاراستن

ئەگەر مەرجەكانى پەنابەرئىت تىادا نەبوو، دەسەلتدارانى نەروىچى دەيخەملىنن كەلە گەلئەوہشدا دەشى تۆ لە وەلاتەكەت لە مەترسىدا بىت و لەبەر ئەوہ پىوستىت بە پاراستن ھە بى. بۆنمونە بە ھۆى جەنگەوہ يان ھۆيەكى تر كە زىانت بخاتە مەترسىيەوہ، يان لەبەر ئەوہى تۆ لە مەترسى ئەشكەنچە دان يان ھەر مامەلەکردىنكى تى نامرۇقانىدا بىت.

## 3- مرۇقدۇستانە / ئىنسانى

لە بارودۇخچكى تايپەتىدا دەتوانىت مافى مانەوہ وەرىگرىت لە سەر بنچىنەى مرۇقايەتى. بۆ نمونە ئەگەر مندالەكەت نەخۇشەيەكى ترسناكى ھەبىت و لە وەلاتەكەى خۆت چارەسەرى نەكرىت.

ئەگەر ھۆكارى باشت نەبىت بۇداواكردىنى پەنابەرئىتى، لە ھەموو كاتىكدابوارى ئەوہت ھەيە كە داخوازىكەت بكىشىنەوہ.

## ناردنەوہ بۇ ۋەلاتىكى دىكەى ئاسودە

ئەگەر تۆ تۆمار كرابىت بۇ نموونە پەنچەمۇر كرابىت لە ۋەلاتىكى تىرى ئاسودە پىش ئەۋەى بىت بۇ نەروىچ، يان ئەگەر فېزەى ۋەلاتىكى تىرى ئاسودەت ھەبوو، ئەوا ئەو ۋەلاتە بەرپىسپارە لەھەلسەنگاندنى دواكارىي پەنابەرتىكەت. لە بەر ئەۋە دەشى بىئىردىپتەۋە بۇ ئەۋى. ئە مە بەپلەى بەكەم ئەو ۋلاتانە دەگرتتەۋە كە بەشدارن لە پەيمانى دۋىلن-ندا، واتە ۋلاتانى يەكىتى ئەۋروپا (EU) و ئىسلاند.

ئەشى لە 3 بۇ 10مانگ بىخايەنىت پىشكىنى دەسەلاتدارانى نروىچ تابزان تۆ لەۋلاتىكى تىرى ئاسودە بویت ۋە ئىحتىمال ھەيە بىئىرنەۋەبۇئەۋى. ئەگەرماۋەى پىشكىن زۇر بىخايەنىت، ئەشى لەلەيەن بەرپوبەرايەتى كاروبارى بىگانەۋەUDI چاۋپىكەۋتنت لەگەلداپكرىت. لەلەيەكى ترەۋە دەسەلاتدارانى نەروىچى چاۋ لە داۋاكارىي پەنابەرتى تۆ ناكەن، ھەتا گەراننەۋەى تۆ بۇ ۋەلاتىكى تىرى ئاسودە يەكلابى نەپتتەۋە. ھىچ دەرفەتتكت نىە بۇ ۋەرگرتنى مۇلەتى كاركردن لەو كاتەى كە چاۋەرى دەكەيت. ئەگەرنەبىئىردىپتەۋە بۇ ۋەلاتىكى دىكە، ئەوا داۋاكارىكەت لە نەروىچ چاۋى لىدەكرىت.

ئەگەر ھاۋسەر يان مندالت لە خوار 18 سالەۋە ھەيە كە داۋاى پەنابەريان كىدۋە لە ۋەلاتىكى دىكە، دەتوانن كە يەك بىگرنەۋە لەو ۋەلاتەى كە يەكەمىن چار داۋاى پەنابەرىتان لى كىدۋە. يەكگرتتەۋەش ئەنجام نادىرت ئەگەر يەككە لە ئەندامانى خىزانەكە ۋەلامى داۋاكارىكەى -رەفزىت.

## چى رودەدات كاتىك داۋاى پەنابەرتى دەكەيت؟

### 1. تۆماركردن ۋەك پەنابەر

لە لايەن پۇلىسەۋە تۆمار دەكرىت ۋەك پەنابەر، پۇلىس پەنچەمۇرى تۆ ۋەردەگرتت و پىرسپارى ناسنامە و چۆنىەتى سەفەر كىرنت بۇ نەروىچ لى دەكات. تۆش پاسپورتەكەت يان ھەر بەلگەنامەيەكى تر كە پىت بىت، دەيدەيت بە پۇلىس. پاشان دەتتىرن بۇ كەمپ كە ۋەك سەرەتايەك لەۋى دەزىت.

### 2. پىشكىنى تەندروستى(فەحس)

لەماۋەى رۇژانى يەكەمدافەحسكى تەندروستىت دەكرىت. ھەموو كەسپك فەحسى سىلى بۇ دە كرىت فەحسى نەخۇشى دىكە (ئەيدز و زەردۋىي) ئارەزۋومەندانەيە.

### 3. زانىبارى لە لايەن NOAS

لە ماۋەى رۇژانى يەكەمدا، لەلايان NOAS ۋە زانىبارى ۋەردەگرتت. NOAS رىئىخراۋىكى ناحوكومىيە، كە زانىبارى ۋنامۇژگارى دەدا بەپەنابەران. لە سەرەتادا فلىمىكى ئاگاىپىدەرانە دەبىنى و نامىلكەيەكى ئاگاىپىدەرانە ت دەدەنى بەزمانى زگماكى خۆت يان زمانىكى دىكە كە بەباشى لى تىدەگەيت. پاش ئەۋەى كە فلىمەكەت سەير كىر، لە گەل رىئوئىپىكدا دانىشتىكت دەپت بەزمانى خۆت، يان بە زمانىكى تر كە تۆ باش لى تىدەگەيت. دانىشتنەكە نىكەى 40 دەقىقە دەخايەنىت. لەم دانىشتنەدا ئامۇژگارى ۋەردەگرتت كە چۆن بە باشتىن شىۋاز داۋاكارىكەت پىشكەشى دەسەلاتدارانى نەروىچى بكەيت. كەسى رىئوئىپ زانىبارىت دەداتى لەبارەى كە چى پىۋىستە بۇ ۋەرگرتنى پەنابەرتى لە نەروىچ. گىرنگە سوود لەم دانىشتنە ۋەرىگرتت ھەموو ئەۋرپىسپارانەبەكەى كە لەبارەى داۋاكارىكەتەۋە ھەتە.

### 4. راگەياندىنى شەخسى(ئىفادە)

پاش چەند رۇژنىڭ لە كەمپ، لەسەرتە ئىفادەيەك بنووسى، پرونى بىكەيتەوۋە كە بۇچى داواي پەنابەرتى دەكەيت لە نەروىچ. فۇرمى ئىفادەكە بە زىمانى زىگماكى خۇت، يان زىمانىكى تر كە باش دەبىزىت پىردەكەيتەوۋە. پاشان بەرپۇئەبەرايەتى كاروبارى بىگانە كان UDI ئىفادەكەت تەرجەمە دەكات بۇ زىمانى نەروىچى.

- لەئىفادەكەدا دەبى تۇ بۇ نەموونە لەبارەى ئەم پىرسىپارنە وە وەلام بەدەيتەوۋە:
- خودى خۇت و ئەندامانى خىزانەكەت. ئەمە زۇر گىرنگە ئەگەر لە داھاتودا خىزانەكەت داواي يەكگىرتنەوۋەى خىزان بىكات لە گەل تۇ.
- بۇچى وەلاتەكەى خۇت بەجىپەشت.
- بۇچى مەترسىت ھەپە لە گەرانەوۋەت بۇ وەلاتەكەت.
- كۇچ و رىنگاى سەفەرەكەت، واتە چۇن سەفەرت كىرد بۇ نەروىچ.

ئىفادەكە لە ئۇفىسى UDI لە كەمپەكە پىردەكەيتەوۋە . ئەگەر ھۇپەكى تايبەتت ھەبوو، دەتوانىت داوا لە UDI بىكەيت كە ئىفادەكەت لەگەل خۇتەرى بۇ ژوورەكەت. بە ھەموو شىۋەيەك دەبىت فۇرمى ئىفادەكە لە ھەمان رۇژداپدەيتەوۋە.

داخوازى پەنابەرتى كەسانىك كە خەلكى ھەندى وەلاتن بە خىراپى چاۋلىدەكەرن، لە بەر ئەوۋە پىۋىست بە پىر كىردنەوۋەى ئىفادە ناكات. دەتوانىت پىرسىپار لە NOAS بىكەيت تا بىزىت كە ئەو ولاتانە كامانەن.

نايىت بىپىلىت ھىچ كەسىك ئىفادەكەت بۇ پىر بىكاتەوۋە.

ئەو كەسانەى كە ناتوان بنووسن و بخوئىننەوۋە، ئىفادە پىرناكەنەوۋە.

### **5. چاۋپىكەوتن لەلايەن بەرپۇئەبەرايەتى كاروبارى بىگانەوۋە UDI**

تۇ لە ماۋەپەكى كورتدا چاۋپىكەوتنت لەگەل دەكەرت لەلايەن UDI وە. UDI دام و دەزگايەكى حوكوومىيە كە داواكارى پەنابە رىتتەكەى تۇ ھەلدەسەنگىنى. چاۋپىكەوتنەكە نىزىكەى چوارسەعات دەخايەتت. UDI ئەو زانىپارنەى كە لە ئىفادەكەو چاۋپىكەوتنەكەداداوتە، بەكار دەھىنى بۇ ھەلسەنگاندنى ئەوۋەى كە ئايە تۇ پىۋىستت بە پەناھەندەپى يان مانەوۋە لەسەر بنچىنەپەكى تر ھەپە.

### **6. تەرجومان / وەرگىر**

لە كاتى چاۋپىكەوتنەكەدا لەگەل UDI، وەرگىرنىڭ ئامادە دەبىت كە بەزىمانىك قىسە دەكات تۇ باش لىپى تىدەگەيت. وەرگىرەكە ئەركى پاراستنى نەپىنى لەسەرشانە. رۇلى وەرگىر تەنھا تەرجەمە كىردنە. لەھەموو حالەتتىكدا وەرگىر بىلايەنە. ئەگەر لەكاتى تەرجەمەدا گىرقت لەگەل وەرگىرەكە ھەبوو، دەبىت بە زووترىن كات بە كەسى بەرپىرسىپار لە چاۋپىكەوتنەكە بلىت.

تۇخۇت مافى ھەلبىزاردنى وەرگىرت نىە بۇ كاتى چاۋپىكەوتنەكە ت لە گەل UDI .

### **7. مۇلەتى كاركىردنى كاتى**

دەتوانىت مۇلەتى كاركىردن وەرگىرت پاش چاۋپىكەوتنەكە لەگەل UDI دا، ئەگەر ئەم مە رجانەت تىادا بىت

- تەمەنت لە 18 سال زىاتر بىت.

- گومان لە ناسنامەت نەكەرت.

- پىپارى نەگەپاندنەوۋەت بۇ وەلاتىكى تى ئاسودە دراىت.

وەرگىرتنى مۇلەتى كاركىردنى كاتى، بەلايەنى كەمەوۋە شەش مانگ دەخايەتت.

### **8. چارەسەرى تەندروستى**

لە كاتى چاۋپىكەوتنەى وەلامى داواكارىيەكەت لە كەمپ، تۇ مافى چارە سەرى تەندروستى پىۋىستت ھەپە. مىنال تا تەمەنى 7 سال چارەسەركىردن بەخۇراپىيە. ئەوانى تر دەبىت بەشىك لە خەرجى چارەسەركىرن خۇيان بىدەن. ئەگەر پىۋىستت بەيارمەتى دەروناسىك ھەبوو، دەتوانىت داوا لە UDI بىكەيت كە خەرجىيەكەت بۇ بگىرتە ئەستۇ. دەتوانىت زانىپارى لە كارمەندانى كەمپەكەت وەرگىرت بۇ ئەم مەبەستە.

### **9. چەند كات دەخايەتت بۇ وەرگىرتنەوۋەى وەلام لە UDI ؟**

دەشى UDI لە چەند ھەفتەپەكەوۋە تا سالىك خەرىكى چاۋلىكىردنى داواكارىيەكەى تۇ بىت. جىاوازى ھەبوونى كات ھۇى زۇرە. لە ھەندى حالەتدا دەبىت UDI پىشكىنىكى تەواوبىكات، بۇنەموونە لەبارەى ئەوۋەوۋەى كە ئاخۇ دەبى تۇ بۇ وەلاتىكى دىكەى ئاسودە بىپىردىپتەوۋە.

## 10. كەمپ

تۆپىشنىيارىكت بۇ دەكرىت كە لە كەمپدا بژىت ھەتا ۋەلامى داواكارى پەنابەرىيەكەت ۋەردەگرىتەۋە. ئەگەر ھۆكارىكى گرىنگت ھەپە بۇ ئەۋەى لە ناۋچەپەكى دىارىكراۋدا ژيان بىكەى، بە زووترىن كات كەمپەكە ئاگادار بىكەرەۋە. ھۆكارەكانىش بۇ نموونە ئەگەر كەسپكى نرىكت ھە بى، ھەلپكت بۇ پەخسابى بۇ كاركردن لە شوپىنىكى تاپبەت يان لەبەر ھۆكارى نەخۇشپەكى سەخت. دەشكرىت خۇت ژيانى تاپبەتەى خۇت ھەلپىزىت و لە سىستەمى كەمپ دەرچىت بەلام ئەوسامافى ۋەرگرىتى يارمەتىى ئابورىى لە دەست دەدەيت.

## 11. زانىارى نوى

ئەگەر پاش چاۋپىكەۋتن لەگەل UDI زانىارىيەكى نوىت ھەبوو كە باپەخى بۇ داواكارى پەنابەرىتپەكەت ھەبىت، دەست بەجى ئەو زانىارىيە بدە بە UDI . دەتوانىت زانىارى لە كارمەندانى كەمپەكەت ۋەرىگرىت بۇ ئەم مەبەستە.

## 12. تاوانبارى

ئەگەر ھەستاپى بە كرىنى كرىدەۋەپەكى تاوانبارانە، داواكارى پەنابەرىتپەكەت بەزوۋىى چاۋ لىدەكرىت، بەنىازى زوو دەركرىت لە نەروىچ ئەگەر پىۋىستت بە پاراستن نەبىت. تاوانبارى بۇى ھەپە بىتتە بەرەست لە داھاتودا بۇ سەفەركرىت بۇ نەروىچ و زۆرەى ۋەلاتانى ترى ئەوروپا.

## 13. رەت كرىدەۋەى داخۋازى پەنابەرى لەلاپەن UDI – مافى سكالاكردن

ئەگەر UDI داخۋازىيەكەتى رەت كرىدەۋە، مافى سكالاكردن ھەپە، پارىزەرپكت بۇدەگرىت ، UDI ۋەلامەكەت دەنپىت بۇ پارىزەرەكەت. پارىزەرەكەت ھۆكارى پەتكرىدەۋەى داواكارىيەكەت بۇ پروون دەكاتەۋە. ئەگەر دەخۋازىت سكالالە ۋەلامەكەى UDI بىكەىت، دەبىت لەگەل پارىزەرەكەت رىبىكەون كە چى لە سكالاكەدا بنووسن. سكالاكە ۋەلامىكە بۇ پىرارىكەى UDI ۋەلگە گرىنگەكانى داواكارىيەكەى تۇ دەخاتەرۋو . پارىزەر پارەى ھەتا 5 سەعات لە حكومەتى نەروىجى پىدەدرىت. سكالاكەش دەبىت لە ماۋەى 3 ھەفتەدا بنپىدرىت.

## 14. چاۋلىكرىن / لىكدانەۋەى سكالالە كۆمىتەى ھەلپىزىدراۋى بىگانە (UNE)

تۇئاساپى لە نەروىچ دەمىنپتەۋە تا سكالاكەت چارەسەردەكرىت. ئەمە بەركارنىە(ئىعتىبارىنپە) ئەگەر UDI پىى واىت ئاشكراۋ روون كەتۇ پىۋىستت بە پاراستن نپە. سكالاكە لە لاپان UNE ۋە ھەلدەسەنگىندرى. UNE دەرگەپەكى حكومپە كە كار لەگەل سكالالى ۋەلامە پەتەكراۋەكانى UDI دەكات. ئەگەر UNE پىۋىستىان بە زانىارى زىاتر ھەبىت لەسەر تۇ، ئەوا بانگىپىشت دەكەن بۇ كۆبونەۋە پەك.

## 15. پەتكرىدەۋەى سكالالەلاپەن UNE – ئەركى دەرچونت لە ۋەلات

ئەگەر UNE سكالاكەتى پەتكرىدەۋە، ئەركە لەسەرت كە ۋەلاتەكە بەجى بىپىلىت لەو كاتە دىارىكراۋەى كە پۇلىس دەستنىشانى كرىدە، بەشپۆپەپەكى ئاساپى دوو ھەفتەپە. پاش ئەو كاتەى كە بۇت دەستنىشان كراۋە ئىتر تۇ مانەۋەى ياساىت نابىت لە ۋەلاتەكە و ھىچ دەرپەتپكت نادەنى كە لە كەمپدا بژىت.

دەبىت پەپۆپەندى بە پۇلىسەۋە بىكەىت يان بە رىكخراۋى نپونەتەۋەپى بۇ كۆچەران IOM بۇ ئەۋەى لەسەر كاتى سەفەركرىت رىبىكەون. ئەگەر خۇت ۋەلاتەكە جىبىپىلىت، كاتى سەفەركرىت بە كارمەندانى كەمپەكەت پرابگەپەنە . ئەگەر بەخۋاستى خۇت ۋەلاتەكە جىنەھىلىت، ئەوا پۇلىس دەتپىرپتەۋە بۇ ۋەلاتەكەى خۇت. خەرجى سەفەرەكەت بە حكومەتى نەروىجى قەرزار دەبىت.

## 16. دادگا

بۇت ھەپە، لە دادگا، سكالالە دواھەمىن پىرارى رەت كرىدەۋە بىكەىت. ئەو دەمە ھەموو خەرجىپەكى دادپرسى دەكەۋىتە ئەستۇى خۇت.

## ئامۇزگارى گىرنگ بۇراگە ياندنى شەخسى (ئىفادە) وچاوپىكەوتن

خۆت بەرپىسى يارى لەمشوورخواردنى ئەوۋەى كە دەسەلئادارانى نەروىجى ئەو زانىيارىنە يان دەستكەوېت كە پىنويستىيەنە بۇ ھەلسەنگاندنى پىنويستى تۆ بۇ پاراستن. ئىمە ئەم ئامۇزگار بە گىرنگانەى لاي خوارەوۋەمان ھەيە بۇ تۆ:

- بە وردى و لە بنەماوۋە ئەو ھۆكارە سەرەكىانە پروون بىكەرەوۋە كە بوونە ھۆى بەجىھىشتىنى وەلئەكەت، و تۆ بۇجى لەگەرەنەوۋە دەترسى.

- حوكمەتى نەروىجى زانىيارى ھەيە دەربارەى بارودۇخى وەلئەكەت، لەبەر ئەوۋە زۆر گىرنگە كە تەركىز بىخەيتە سەر ئەوۋەسەرھاتانەى كە بەسەر خۆتدا ھاتوۋە ھالوگوزەرانى خۆت ئەگەر بىتگەرېننەوۋە بۇ وەلئەكەى خۆت.

- ھەتا دەتوانىت زۆر وورد بە لە باسكردنى راستىيەكاندا.

- ئەگەر مەسەلەيەك ھەيە و بۆت سەختە باسكردنى، باشتر واپە سەرەتا لەگەل رېنويستىكى NOAS دا تاوتوۋى بىكەيت.

- ئەگەرتۆ دىنپانىت لە وەى كە بى ترسە باس كردنى ھەموو شىتېك بۇ حوكمەتى نەروىجى، زۆر گىرنگە كە ئەم باسە لەگەل يەكېك لە رېنويستىكانى NOAS دا مناقشە بىكەيت.

- ئەگەر مىندالى ژېر تەمەنى 18 سالانت لەگەلدايە، گىرنگە باسى گوزەران و بەسەرھاتى ئەوانىش بىكەيت.

- ئەگەر ھەندى پىرسىيار ھەبوو كە تۆ لىيان تىنەگەى لە كاتى چاوپىكەوتنەكەدا، گىرنگە كە داوا لە وكەسەى كە چاوپىكەوتننت لە گەلدەكات بىكەيت كە پىرسىيارەكەت بۇ پروون بىكەتەوۋە.

- راستى بلى، زانىيارى ناراست بۇى ھەيە بىتتە ھۆكارىك بۇرەت كىردنەوۋەى داواكارىيەكەت، لەبەر ئەوۋە حوكمەتى نەروىجى باوۋەر بەراستكردنەوۋەى زانىيارىيەكانت ناكات.

- ئەگەر دۇكۆمىنتىكت ھەيە كە پەيوەندى ھەيىت بە داواكارىيەكەتەوۋە، باشتر واپە لە گەل خۆت بىبەيت بۇ چاوپىكەوتنەكە، لەوھالەتەدا وەرگىرەكە دەتوانى ناوۋەرۆكى دۇكۆمىنتەكە بۇ UDI تەرجەمە بىكات.

## ژنانى پەنابەر

ھەندى جار دەشى ژنان دووچارى جۇرئىكى تر لە تەقپىكردنو پراوان بىنەوہ لە چاوپاواندا. لەوانەپە بۇ ژنان زەحمەت يىت لەوبارەپەوہ لەگەل پياواندا قسەبەكەن. ئەگەر بتەوئت دەتوانىت لەگەل رېنوتېئىكى ژنى سەر بە NOAS قسە بەكەيت. بۇ ئەم مەبەستەش، پاش ئەوہى كەفلىمى زانپارپەكەت بىنى، دەست بەجئ NOAS ئاگادار بەكە رەوہ.

تۆ دەتوانىت ھەرەوہا داواى ئەوہ بەكەيت كە ئەوكەسەى چاوپىكەوتنت لەگەلدەكات وە وەرگىرەكەت ژبن كاتى چاوپىكەوتنەكەت لەگەل UDI دا. دەتوانى لەوبارەپەوہ خەبەرىدەى بە NOAS كاتى دانىشتنەكەت لەگەلپاندا.

## ئاي مندالت لە گەلدابە؟

زۆر كەس مندالى لە خوار تەمەنى 18 سالان لەگەل خۇيان دەھىنن. بەشىپەپەكى ئاسايى UDI چاوپىكەوتن لەگەل مندالانى سەرو 12 سالدا دەكات. ئەمەش گرنگە كە مندالىك بە زمانى خۇى باس لەو گرافتانه بكات كە تپايدا ژباوہ. لە ھەندى كاتدا كە مندال و دايك و باوك دووچارى ھەمان گرافتى تەقپ و پراوان ھاتىن، ئەشى حالەتەكە بۇ مندالەكە ترسناكتريپت. UDI كارمەندى تاپەتەى ھەپە بۇ گەتوگۆ كەردن لەگەل مندالاندا.

چاوپىكەوتن لەگەل مندالان لە چاوپەوہ سالان پەسمياتى كەمتردە يىت.

ئەگەر دەخوازىت چاوپىكەوتن لەگەل مندالەكەت/ مندالەكانت كە سەرو 12 سالن بكرىت، ئەوا دەبىت NOAS ئاگادار بەكەيت.

## ئاي تەمەنت لە 18 سال كەمترە؟

ئەگەر تەمەنت لە 18 سال كەمترە و بەتەنيا ھاتويت بۇ نەروىج، بەبئ دابكوباوك يان كەسپىكى سەرپەرشت، مافى تاپەتەيت ھەپە.

كەمپەكان بەشى تاپەتەى خۇيان ھەپە بۇ مندال و نەوچەوانانى كە بە تەنيا دىن بۇ نەروىج. تۆ يارمەتى وەردەگرىت لەو كەسەى سەرپەرشتى تۆپە. سەرپەرشت مروفىكى تەمەن گەورەپە و گرنگى دەدات بە بەرژەوہندىپەكانى تۆ. سەرپەرشت، لەكاتى چاوپىكەوتندا لە گەل UDI نامادە دەبىت.

ھەرەوہا يارمەتپش وەردەگرىت لە پارىزەرئك. پارىزەرەكە يارمەتپت دەدات لە داواكارى پەنابەرئتپەكەت لە نەروىج. بە شىپەپەكى ئاسايى پارىزەرەكەت دەبىنيت پىش چاوپىكەوتن لەگەل UDI، پارىزەرەكە يارمەتپت دەدات بۇ خۇنامادەكەردن بۇ چاوپىكەوتنەكە. پاش چاوپىكەوتنەكەش پارىزەرەكەت دەبىنيت. پىكەوہ بەسەر چاوپىكەوتنەكەدا دەچنەوہ تا بزائن ئەوہى كە نوسراوہ ھەمووى راستە. ككومەتى نەروىجى ھەول دەدات، ئەوہندەى بكرىت، باوكودابكت لە وەلاتەكەى خۇندا بدۆزئتەوہ.

ھەپە گەورەپە، پەلام بە مەبەستى سوود وەرگرتن تەمەنى خۇى كەم دەكاتەوہ و بە كەمتر لە 18 سالى دەداتە قەلەم. لەبەرئەوہ UDI لە زۆر حالەتدا ھەلدەسى بەئەنجامدانى فەحسپىكى پزىشكى بۇ پەكلاپى كەردنەوہى تەمەن.

تۆ بە دەست خۇتە ئەم فەحسە دەكەيت يان نا، بەلام نەكەردنى دەشى بىپتە ھۇى لاوازى داخوازى پەنابەرئتپەكەت. ئەگەر فەحسەكە دەربىخات كە تۆ لەسەر 18 سالانەوہىت، ئەوا وەكو گەورە سالىك لەگەلت دەجولپنەوہ، وە دەتگوزنەوہ بۇ كەمپىكى گەورە سالان.

## نەپنى پاراستن

ككومەتى نەروىجى، وەرگىر، پارىزەر و NOAS ئەركى نەپنى پاراستنپان لەسەر شانە. واتە ئەمانە ناتوانن ھىچ زانپارپەكە دەربارەى داواكارپەكەى تۆ بە ككومەتى وەلاتەكەت يان كەسى تەردەن. لە بەر ئەوہ ھىچ ترسپكت نەبىت لە باسكەردنى خۇت و وە بۇجى پىوستىت بە پاراستنە.





**پولیس** په نابه‌ری تازه تۆمار ده‌کات. هه‌روه‌ها ئه‌و په نابه‌رانه‌ش ده‌نیرتته‌وه که وه‌لاتی نه‌رویج به‌جی ناهیلن پاش ږه‌ت کردنه‌وه‌ی داواکانیان.



**UDI** ده‌زگه‌یه‌کی حوکومییه که داواکاریه‌کانی په نابه‌ری، په کگرتنه‌وه‌ی خیزان، قیزه و هاو‌لاتی بوون. هه‌روه‌ها به‌رپرسه له که‌مپه‌کان و نیشته‌جیکردنی ئه‌و په نابه‌رانه‌ی که مافی په نابه‌ری وه‌رده‌گرن له نه‌رویج.

ناونیشان/ ئه‌دریس  
Postboks 8108 Dep., 0032 Oslo  
Besøksadresse: Hausmannsgt. 21, Oslo  
Tlf.: 23 35 15 00, faks: 23 35 15 01  
[udi@udi.no](mailto:udi@udi.no), e-post: [www.udi.no](http://www.udi.no)



**(UNE)** ده‌زگه‌یه‌کی حوکومییه بینلایه‌نه بو چاولیکردنی سکالا له وه‌لامه‌کانی UDI .  
ناونیشان/ ئه‌دریس  
Postboks 8165 Dep., 0034 Oslo  
Besøksadresse: Stenersgt. 1B, Oslo  
Tlf.: 21 08 50 00, faks: 21 08 50 01  
e-post: [postmottak@une.no](mailto:postmottak@une.no), Internet: [www.une.no](http://www.une.no)



**(IOM)** ږیکخواوی نیونه‌ته‌وه‌بی کوچه‌ران، یارمه‌تی گه‌رانه‌وه‌ی ناره‌زوو مه‌ندانه ده‌دات.  
ناونیشان/ ئه‌دریس  
Postboks 8927 Youngstorget, 0028 Oslo  
Besøksadresse: Storgata 10 A, 2. etasje, Oslo. (Du kan komme hverdager 10.00-12.00)  
Tlf.: 23 10 53 22. (Du kan ringe hverdager 13.00-17.00.)  
e-post: [iomoslo@iomosl.org](mailto:iomoslo@iomosl.org), Internet: [www.iom.no](http://www.iom.no)



**(UNHCR)** کۆمسیۆنی بالای په نابه‌رانی سه‌ربه نه‌ته‌وه‌یه کگرتنه‌وه‌کان بو کاروباری کوچه‌رانی نیونه‌ته‌وه‌یی، بنکه‌ی سه‌ره‌کی بو وه‌لاتانی به‌لتیق و باکورری نه‌ورویا له وه‌لاتی سوید له شاری سنۆکه‌هۆلم - ه. له وه‌لاتی نه‌رویج، UNHCR هاوکاره له‌گه‌ل ږیکخواوی NOAS .

**NOAS** ږیکخواوی په نابه‌ران  
Postboks 8893 Youngstorget, 0028 Oslo  
Besøksadresse: Torggt. 22, Oslo  
Tlf.: 22 36 56 60, faks: 22 36 56 61  
[noas@noas.org](mailto:noas@noas.org), e-post: [www.noas.org](http://www.noas.org) Internet: